

1973 JAN 20
797.2
NÉPSPORT

SZÁZ ÉV SPORTHISTÓRIÁJÁBÓL AMÍG A SPORTUSZODA ELKÉSZÜLT

Buda, Pest és Óbuda száz éve egyesült. Az óriássá nőtt főváros sportéletét sem hagyta közömbösen ez a változás. A centenárium évében erre emlékezünk.

Magyarországnak nem volt 50 méteres uszodája. A békéscsabait 60 méteresre tervezték, és befelé görbülő falán nem lehetett biztosan fordulni. A versenyeken 10 métert „levágtak” belőle. Így állt a helyzet Debrecenben is. A budapesti Császáruszodát körülbelül 35 méteresre építették. Azért körülbelül, mert amikor Bárány István három országos csúcsot úszott a Császárszár medencéjében, azt mondták: „A 16 centiméterrel rövidebb szakaszon érte el, tehát nem hitelesíthető.” A pestiek, persze, a hosszabb oldalon úsztak. (Bárány akkor még egri színekben indult.)

Az 1924-es párizsi olimpián az európai úszók csalódást okoztak. De a japánok már „elcsíptek” egy-egy jobb helyezést az amerikaiak mögött. 1924-ben az Európai Úszó Liga főtitkára a magyar dr. Donáth Leó lett, aki kiharcolta, hogy a sportág első Európa-bajnokságát Budapest rendezze meg. A Császárszár medencéje abban az időben az Irgalmas rendé volt. A rend vezetőjét, Babinszky Nárciszt sikerült meggyőzni az építkezésről, de akadályok jöttek közbe: az árvíz és a Varga-féle úgynevezett városzabályozási vonalak. Végül azonban csak elkezdődtek a munkálatok. Az uszodát „ráültették”, pontosabban keresztbe tették a városzabályozási vonalon.

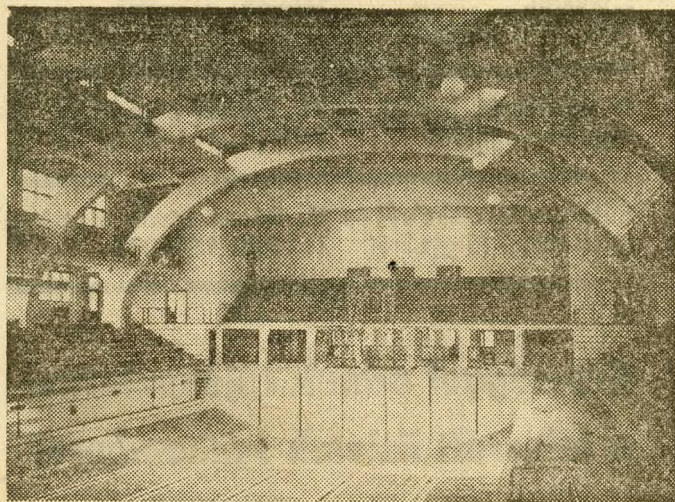
Bárány István:

— 1926. augusztus 15-re elkészült a Császárszár. Három nappal az EB előtt avató, illetve válogató versenyt rendeztek. A gyermekversenyt Mészöly Tibor nyerte Brém Ernő és Rajki Béla előtt. Először indultam a 200 méteres mellúszásban — és főlegesen győztem. Az EB-nek nagy hangulata volt. A közönség az uszoda szélén állt vagy

ült és biztatta kedvenceit. Alá-tólag 8 ezren jelentek meg a Császárszárban. Akkor, persze, társadalmi megmozdulásnak számított az esemény, és „illő” volt ott lenni. Csak attól féltünk, hogy leszakad a fából ácsolt lelátó. Az emberek betörték a kapukat, és 300-an így jutottak be a nézőtérre. Megkettőzték az öröket. Úgy tudom, Fedák Sári sem akarták beengedni. Krasznér bácsi, a kömvészek vezetője letérdelt az emberek előtt, és úgy könyörgött, hogy ne legyenek öngyilkosok. A dísztribünt 3 méterrel a cél mögött helyezték el. A nap is odasütött, így aztán a díszvendégek nem sokat láttak. De nem is ez volt a cél.

Az 1927-es év új pompába öltöztette a Császáruszodát. Hajós Alfréd tervei alapján lett belőle „igazi” Császárszár. Az 1928-as amsterdami olimpián a magyar vízilabdacsapat második lett a németek mögött. Bárány István is ezüstérmet szerzett. Donáth Leót ebben az évben választották meg a Nemzetközi Úszó Szövetség főtitkárává. Komjádi Béla közreműködésével sikerült kiharcolni, hogy felépüljön a Margitszigeten a Nemzeti Sportuszoda. Az állam és a főváros 1–1 millió pengőt adott az építkezéshez, a munkák tanácsa a telket és a vizet díjmentesen biztosította. 1930 decemberében, alig egy évi építkezés után átadták rendeltetésének a Sportuszodát.

A 74 éves Szalontay Mihály elmerült a fényképek között. Régi munkáját nézte, amikor még vasbetonszerelőként a Nemzeti Sportuszoda építkezésén dolgozott. A véletlen hozta hogy évekkel később abba a házba

A Nemzeti Sportuszoda úszócsarnoka röviddel az átadás előtt

költözött, ahol ma, a volt Hajós-lakásban a Sportmúzeum áll.

Szalontay Mihály:

— Nagy erővel „mentünk neki” az építkezésnek. Éjjel-nappal dolgoztunk. Csak betonkeverő gép volt, malterkeverő nem. A szerelést, a hajlítást kézzel végeztük. A vasalás volt a legnehézebb. Az ívpillérek alapjával lementünk 4–5 méterre is, mert a talaj kavicsos volt és nedves. A gerendákat hagytuk 21 napig pihenni, s utána terheléspróbának vetettük alá. 1930. július 29-én, a bokrétaünnepén nagy cécó volt. Össze gyűlt a sok nép, volt kaja, pia. Hajós úr? Nagyon közvetlen ember volt. Mindennap kint volt az építkezésen. Ellenőrizte, hogy a tervei alapján folyik-e a munka? Gyakran odajött hozzám, és megkérdezte: — Na, Berci, hogy megy? (Munka közben „Berci” voltam.) Hogy van a család?

— Sok zsebre tett kezű „úr” nézegette az építkezést. Volt, aki köszönt, volt, aki nem. Egyik fogadta a köszönést, a másik nem. De ez nem befolyásolta az előrehaladást. Milyen furcsa az élet! Azóta se voltam a Sportuszodában. Nem is tu-

dok úszni. Pedig sok híd építkezésén vettem részt.

Hajós Alfréd az építkezés befejeztével ezt írta:

„A margitszigeti fedett versenyszudát a megnyitás napja óta állandóan figyelem, és megállapíthatom, hogy a nem mindennapi problémák megoldása sikerültnek látszik. Az uszodát látogató közönség nemcsak sportszerű látványosságához jut, hanem esztétikai és higiéniai szempontból is kielégülést talál. A Los Angeles-i olimpiára készülő versenyzőknek és vízpólo játékosoknak pedig két év áll rendelkezésére, hogy komoly készülődésük nyomán a Csendes óceán parti stadion győzelmi árbócára felhúzzák majd a magyar nemzeti lobogót. Ha ez sikerülni fog, úgy a siker egy része azokat illeti, akik lehetővé tették ezen nagyszabású sportépület létesítését!”

Már a Los Angeles-i olimpián teljesült Hajós Alfréd vágya: ami Amsterdamban nem sikerült vízilabdásainknak, a tengeren túl annál inkább: először nyertek olimpiai aranyérmet!

Kő András